

Programové prohlášení vlády

12. 7. 1960

Vážené Národné zhromaždenie, vážený súdruh prezident, súdružky a súdruhovia!

Vláda republiky vymenovaná prezidentom republiky predstupuje so svojím programovým vyhlásením pred Národné zhromaždenie, poslanci ktorého boli s manifestačnou jednotnosťou zvolení naším ľudom vo víťazných voľbách dňa 12. júna. Voľby do Národného zhromaždenia, Slovenskej národnej rady a národných výborov boli dokladom vysokej politickej vyspelosti našich pracujúcich. Boli manifestáciou jednoty a zomknutosti všetkého ľudu okolo strany, jeho pevnej dôvery v stranu. Boli prejavom jednotného súhlasu nášho ľudu s programom ďalšieho rozvoja vyspelej socialistickej spoločnosti, ktorý vypracovala strana, prejavom plnej a bezvýhradnej jeho podpory vnútornej a zahraničnej politiky strany a vlády. Boli rozhodným nástupom pracujúcich k ďalšiemu úsiliu o dovŕšenie socialistickej výstavby v našej vlasti.

Vláda predstupuje pred Národné zhromaždenie na pamätnom zasadnutí, na ktorom bola slávnostne prijatá ústava Československej socialistickej republiky. Prvý tajomník Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a prezident republiky súdruh Antonín Novotný pri zdôvodňovaní návrhu novej ústavy zhodnotil hlboké spoločenské premeny, ktorými pod vedením strany prešla naša spoločnosť. Socializmus v našej vlasti zvíťazil. Naša spoločnosť sa rozvíja teraz na socialistickej základe, ktorý navždy vylučuje vykorisťovanie človeka človekom. V našej krajine sa vytvorila socialistickej spoločnosť - spoločnosť pracujúcich, zjednotených okolo komunistickej strany ako vedúcej sily socialistickej spoločnosti - spoločnosti, v ktorej záujem jednotlivých jej členov je v zásadnom súlade so záujmami celej spoločnosti. Socialistickou ústavou, týmto základným zákonom nášho štátu a našej spoločnosti sa bude vláda riadiť v celej svojej činnosti.

Víťazstvom socialistickej výrobných vzťahov v celom národnom hospodárstve a vybudovaním materiálne-výrobnej základne socializmu uzatvára sa obdobie prechodu od kapitalizmu k socializmu. Vstúpili sme do obdobia rozvoja vyspelej socialistickej spoločnosti, v ktorej budeme zároveň vytvárať predpoklady a zhromažďovať sily a prostriedky pre prechod ku komunizmu.

Základné úlohy na ceste dovŕšenia socialistickej výstavby vytýčil XI. sjazd Komunistickej strany Československa. Tieto úlohy sa úspešne plnia. Nedávna celoštátna konferencia Komunistickej strany Československa prerokovala a schválila návrh tretieho päťročného plánu rozvoja národného hospodárstva, ktorý je plánom rozvoja vyspelej socialistickej spoločnosti. Jeho úspešným plnením budeme vytvárať predpoklady pre budúci prechod ku komunizmu.

Iniciatívne riešenie problémov súvisiacich so zabezpečením vytýčenej línie ďalšieho rozvoja bude základnou náplňou činnosti vlády a všetkých štátnych orgánov.

Prehľbujúci sa plánovitý, proporcionálny rozvoj nášho národného hospodárstva, sprevádzaný mobilizáciou všetkých materiálnych a spoločenských zdrojov, rastom socialistickej uvedomenia pracujúcich a iniciatívou nás, viedol k mohutnému rozvoju výrobných síl, najmä v priemyselných odvetviach. Priemyselná výroba dosiahne v tomto roku približne štvornásobok predvojnovú úroveň. Zmenila sa štruktúra spoločenskej výroby, v ktorej sa

podstatne upevnilo postavenie ťažkého priemyslu. Výroba výrobných prostriedkov tvorí dnes zhruba šesť desatín celej našej priemyselnej produkcie. Úroveň všetkých odvetví nášho hospodárstva sa dostala na nový vývojový stupeň. Jeho charakteristickým rysom je vyšší stupeň koncentrácie priemyslu a rast jeho technického vybavenia; revolučná premena poľnohospodárstva na základe socialistickej družstevnej veľkovýroby rýchlo vybavovanej strojovou technikou; rýchly rozvoj stavebníctva a jeho postupujúca industrializácia.

Nesmierna prednosť našej ekonomiky oproti kapitalizmu prejavila sa vo všetkých úsekoch. Naše plánované hospodárstvo umožnilo nastúpiť účinnú cestu systematického odstraňovania rozdielov v stupni ekonomického rozvoja medzi českými krajinami a Slovenskom i medzi niektorými ďalšími oblasťami, ktoré zaostali v dôsledku nerovnomerného vývoja za kapitalizmu. Boli vytvorené predpoklady pre aktívnu, cieľavedome rozvíjanú účasť Československa na medzinárodnej socialistickej deľbe práce. Významné úspechy sme dosiahli v plnení úlohy dosiahnuť a predstihnúť vyspelé kapitalistické štáty, prispievať k víťazstvu socializmu v ekonomickom súťažení s kapitalizmom.

Rozvoj výrobných síl nášho štátu v období tretej päťročnice bude sa už opierať o mohutnú materiálo-výrobnú základňu socializmu, o víťazstvo socialistických výrobných vzťahov v celom národnom hospodárstve. Bude dielom ľudu navždy zbaveného vykorisťovania. Táto skutočnosť a úlohy budovania ekonomiky vyspelej socialistickej spoločnosti dávajú tretej päťročnici nové charakteristické rysy.

Naša socialistická spoločnosť počíta v tretej päťročnici s rýchlymi tempami rastu výroby, produktivity práce a národného dôchodku. Z roka na rok sa bude podstatne zvyšovať absolútny prírastok výroby. To, pravda, vyžaduje veľmi účinne využívať všetky rezervy a možnosti, s umom a pružne riadiť ekonomický rozvoj. Len tak možno plynule a na vysokej úrovni zabezpečovať rastúce spoločenské potreby, zabezpečovať rovnomerný a harmonický vývoj celého národného hospodárstva. Skúsenosti našej strany, ktorá v celej svojej doterajšej činnosti považovala národné hospodárstvo za hlavné bitevné pole a dokázala organizovať rýchly rozvoj ekonomiky bez otrasov a kolísania, plne oprávňujú k záveru, že zabezpečiť rýchle tempá hospodárskeho rozvoja v tretej päťročnici je plne v našich silách a možnostiach. Skutočnosť, že pri plánovanom raste priemyselnej výroby dosiahne jej objem do roku 1965 - teda v pomerne krátkom čase - šesťnásobok výroby kapitalistického Československa, je výrazným svedectvom sily plánovitého, proporcionálneho rozvoja národného hospodárstva a prevahy socialistického zriadenia nad kapitalizmom.

Charakteristickým rysom tretej päťročnice je široko založené úsilie o technickú rekonštrukciu národného hospodárstva, o prenikavé zvýšenie úlohy technického rozvoja vo vývoji výrobných síl.

Všestranné posilňovanie energetickej základne, mohutný rozvoj strojárstva a metalurgie a vyzdvihnutie úrovne a úlohy chemického priemyslu umožní ďalšie upevnenie materiálo-výrobnej základne a jej povznesenie na úroveň potrieb rozvinutej socialistickej spoločnosti.

Podstatným znakom tretej päťročnice je sústredenie zdrojov a prostriedkov našej spoločnosti na všestranné zabezpečenie obratu vo vývoji poľnohospodárskej výroby a na podstatné posilnenie úlohy poľnohospodárstva v proporcionálnom rozvoji národného hospodárstva.

Tretia päťročnica - tak ako doposiaľ - zabezpečuje náležitý predstih rastu výroby výrobných prostriedkov. Je zaiste dokladom sily našej ekonomiky, že aj pri urýchlennom rozvoji ťažkého

priemyslu môžeme zabezpečiť podstatný vzostup výroby spotrebných predmetov; že môžeme nielen zachovať doterajšie rýchle tempo rastu osobnej i spoločenskej spotreby, ale uplatňovať už aj niektoré nové spôsoby uspokojovania potrieb ľudu.

Vláda, vychádzajúc z uznesenia celoštátnej konferencie Komunistickej strany Československa, predloží v najbližšom čase Národnému zhromaždeniu návrh zákona o štátnom pláne rozvoja národného hospodárstva na roky 1961 - 1965.

Pri zabezpečovaní všetkých úloh ďalšieho hospodárskeho a kultúrneho rozvoja našej republiky sústreďí vláda pozornosť predovšetkým na problémy technickej rekonštrukcie ako na kľúčový problém národného hospodárstva. Niet sporu o tom, že sme v úsilí o technický rozvoj, ktorý je základným zdrojom zvýšenia produktivity práce, dosiahli významné výsledky. Ostáva však skutočnosťou, že veľké prednosti a možnosti socialistického zriadenia využívame doposiaľ nedostatočne. Je preto nevyhnutné sústreďiť úsilie všetkých štátnych a hospodárskych orgánov na to, aby sa rozhodne riešili základné problémy technického rozvoja, aby sa odstránili značné preťahy v riešení otázok komplexnej mechanizácie, modernizácie a zavádzania novej techniky do výroby, v riešení otázok zavádzania dvojsmennej prevádzky a vyššieho časového využívania základných fondov vôbec. V celom národnom hospodárstve treba uskutočniť potrebné opatrenia pre účinnejšie využívanie podnetov hmotnej zainteresovanosti, aby podniky boli viac zainteresované na výrobe nových strojov, ktoré sú na svetovej úrovni alebo ju predstihujú, než na sériovej výrobe zastaralého zariadenia. Vláda bude dbať, aby naše štátne a hospodárske orgány venovali zvýšenú pozornosť otázkam vysokej ekonomickej efektívnosti technického rozvoja.

Technický rozvoj nie je len kľúčovým problémom strojárstva. Má rozhodujúci význam pre rozvoj stavebníctva, dopravy a ďalších odvetví. Je tiež základnou cestou pre zabezpečenie nášho priemyslu dostatkom palív, elektrickej energie a surovín. Z tohto hľadiska vyžaduje mimoriadne úsilie aj zabezpečenie úloh v rozvoji chemického priemyslu, kde musíme čo najrýchlejšie prekonať zaostávanie za svetovou úrovňou.

Vláda vychádza z toho, že sa výsledky dosiahnuté v technickom rozvoji stanú nabudúce základným meradlom pre posudzovanie práce podnikov, výrobných hospodárskych jednotiek, národných výborov a ministerstiev. Celé národné hospodárstvo musí vo svojej praxi viac a hlbšie čerpať zo skvelých skúseností sovietskeho ľudu, ktorý ukazuje cestu, ako pozdvihnúť technický pokrok na vyššiu, pre kapitalizmus nedosiahnuteľnú úroveň. V tejto súvislosti má celkom zvláštny význam ešte lepšie a dôkladnejšie zameriavať brigády socialistickej práce, novátorské hnutie a všetky ostatné formy masovej iniciatívy na konkrétne problémy technického rozvoja, na maximálnu ekonomickú efektívnosť novej techniky. Treba dosiahnuť, aby sa všetci pracujúci, vedci, technici, robotníci a organizátori našej výroby stali zapálenými bojovníkmi za vysokú technickú úroveň našej výroby, plne zodpovedajúcej požiadavkám našej veľkej socialistickej epochy.

V súlade s nutnosťou urýchliť rast produktivity práce neustálym zdokonaľovaním technickej a organizačnej úrovne výroby, bude vláda pozorne a starostlivo dbať o ďalšie posilnenie aktívnej úlohy mzdy v rozvoji výroby a v raste spoločenskej produktivity práce, najmä sústavným zdokonaľovaním technického normovania a odmeňovania práce. Po dokončení prestavby robotníckych miezd v priemysle a v poľnohospodárstve bude nutné uskutočniť prestavbu mzdových sústav v ostatných odvetviach, najmä v stavebníctve, v miestnom hospodárstve a vo výrobných družstvách, a tiež v takých odvetviach, ako sú spoje, vnútorný obchod atď. Mzdovú prestavbu nepovažujeme za jednorázovú akciu, ale za veľmi dôležitý

trvalý nástroj pre dôsledné uplatňovanie zásad socialistického odmeňovania podľa množstva, kvality a spoločenského významu práce. Považujeme ju za účinný nástroj pre to, aby sa riešenie mzdových otázok dôsledne spojovalo s riešením otázok výrobných, aby formy odmeňovania podnecovali rast produktivity práce, pomáhali urýchľovať technický rozvoj a znižovať vlastné náklady.

Rast produktivity práce vytvorí nevyhnutné predpoklady, aby bez ujmy na tempe rastu výroby bola zabezpečená úloha, ktorú vytýčila Komunistická strana Československa, - skrátiť v období tretej päťročnice pracovný čas na 42, respektíve 40 hodín týždenne, a to bez znižovania, naopak, za postupného ďalšieho zvyšovania reálnych miezd.

V súlade s direktívami XI. sjazdu a uzneseniami celoštátnej konferencie Komunistickej strany Československa bude vláda zabezpečovať, aby rozvoj výrobných síl zodpovedal potrebe vyrovnávať ekonomické rozdiely medzi jednotlivými oblasťami republiky. Konkrétnym výrazom tejto línie je najmä intenzívna výstavba východného Slovenska, juhozápadného Slovenska a pohraničných okresov v českých krajoch.

Rýchle tempo rozvoja priemyselnej výroby na základe najvyššej svetovej techniky, na základe ďalšieho zvyšovania technickej kultúry práce, má veľký medzinárodný význam z hľadiska mierového ekonomického súťaženia socializmu s kapitalizmom. Vláda a všetky štátne orgány budú venovať všetky svoje sily tomu, aby splnenie úloh tretej päťročnice sa stalo významným prínosom nášho ľudu pre víťazstvo socializmu.

Spolu s ďalším všestranným rozvíjaním a zdokonaľovaním priemyslu, stavebníctva a dopravy považuje vláda v ďalšom období svojej činnosti za úlohu základnej dôležitosti, za poprednú a hlavnú úlohu národného hospodárstva, urobiť všetko pre to, aby sa dosiahol rozhodujúci obrat v rozvoji poľnohospodárskej výroby.

Pre dosiahnutie tohto cieľa je potrebné, aby úsilie o prehĺbenie socialistických výrobných vzťahov, o zlepšenie a zdokonalenie riadenia poľnohospodárskej výroby, bolo organicky spojené s komplexnými opatreniami v oblasti zvyšovania úrodnosti pôdy a v oblasti technického rozvoja, ktoré povedú k vytvoreniu materiálnych a technických predpokladov pre rozvoj širokej iniciatívy pracujúcich v poľnohospodárstve. Základnou otázkou a úlohou ostáva vysoko intenzívne využívanie všetkej pôdy, ktorú máme pre poľnohospodársku výrobu k dispozícii, a všestranné zvyšovanie jej úrodnosti. To je hlavná podmienka pre dosiahnutie rozhodujúceho zlepšenia na hlavnom úseku - v rastlinnej výrobe.

V súlade s touto líniou bude vláda v svojej hospodársko-organizátorskej práci a pri riadení národných výborov dôsledne dbať o to, aby sa plnil a prekračoval široko založený plán zvyšovania úrodnosti pôdy, aby tieto práce boli dobre organizačne zvládnuté a materiálne a technicky zabezpečené. Okrem štátneho programu týchto prác bude vláda všemožne nápomocná pri rozvoji širokej iniciatívy melioračných družstiev, zameranej k vytvoreniu vyrovnaného vodného režimu v pôde a k budovaniu vodných stavieb a nádrží miestneho významu. Bude podporovať iniciatívu jednotných roľníckych družstiev a štátnych majetkov pri zakladaní kompostov, pri vápnení pôd a pri ďalších prácach tohoto druhu, ktoré majú pre zvýšenie úrodnosti našich pôd tak zásadný význam.

Veľký význam pripisujeme uskutočňovaniu štátneho vodohospodárskeho plánu. Problém vody a hospodárenia s vodou je stále naliehavejší nielen v poľnohospodárstve, ale aj v rozsahu celého národného hospodárstva. Je nevyhnutné prenikavo zlepšiť hospodárenie s

vodou, aby mohli byť plne kryté nároky rýchlo sa rozvíjajúceho priemyslu a aby sa v krátkom čase podstatne zvýšili dodávky vody pre obyvateľstvo. Súčasne vystupuje do popredia kategorická požiadavka zabrániť ďalšiemu znečisťovaniu našich vôd a zveriť širokej kontrole verejnosti výstavbu čistiacich staníc odpadových vôd.

Dosiahnuť maximálnu výrobu z každého hektára poľnohospodárskej pôdy a vytvoriť pevnú krmivovú základňu vyžaduje účinnú pomoc pri rozširovaní osevných plôch tých plodín, ktoré dávajú maximálne výnosy z hektára a ktoré môžu najúčinnejšie a v krátkom čase pomôcť výrazne zlepšiť výrobu krmovín. Vzhľadom na naše doterajšie skúsenosti vidíme hlavnú cestu v rozširovaní osevných plôch kukurice, najmä na siláž. Preto bude potrebné určiť smer poľnohospodárskej vedy a výskumu, ako aj organizovať dodávky mechanizačných prostriedkov pre pestovanie kukurice tak, aby bola stanovená plocha 630 000 hektárov pre osev kukurice dosiahnutá. Tak isto musíme podstatne lepšie zabezpečiť výrobu vysoko produktívnych osív a sadby, aby sa mohla dosiahnuť predpokladaná vysoká úroveň hektárových výnosov.

Dosiahnutie stanovených výrobných úloh v poľnohospodárstve, nutné zvýšenie produktivity práce a výrazné zníženie nákladov na jednotku výroby je zabezpečované plánom mechanizácie nášho socialistického poľnohospodárstva: Čísla o dodávkach strojov sú svedectvom ekonomickej sily nášho štátu, svedectvom toho, že naša socialistická spoločnosť veľkoryso zabezpečuje úsilie pracujúcich v poľnohospodárstve. Československé poľnohospodárstvo bude v priebehu tretej päťročnice vybavené mechanizačnými prostriedkami v takom rozsahu, ako v máloktorom štáte na svete. Neustálu pozornosť bude nutné venovať vysokej kvalite a urýchleniu vývoja a výroby nových mechanizačných prostriedkov. Teraz ide o to, prechádzať od mechanizácie jednotlivých prác k mechanizácii komplexnej, a to ako v rastlinnej, tak i v živočíšnej výrobe. Súčasne je nevyhnutné zabezpečiť plné a vysoko efektívne využitie mechanizačných prostriedkov. Aj na tomto úseku treba zvýšiť úsilie o nepretržitý technický rozvoj, pre ktorý socialistická veľkovýroba v družstvách a na štátnych majetkoch vytvára neobmedzené možnosti.

V období tretej päťročnice dosiahneme výrazné zlepšenie aj v chemizácii poľnohospodárstva. Spotrebu umelých hnojív na jeden hektár pôdy zaradíme sa taktiež medzi najvyspelejšie štáty sveta. Skúsenosti nado všetku pochybnosť dokazujú, že práve tým veľmi efektívne zabezpečíme plánovaný rast hektárových výnosov. A práve preto prikladá vláda obzvláštnu dôležitosť aj podstatnému rozšíreniu dodávok chemických prostriedkov pre boj proti burine, škodlivému hmyzu a chorobám rastlín, ako aj tomu, aby sa zabezpečilo široké používanie prostriedkov na ochranu rastlín na vysokej technickej a vedeckej úrovni.

Rozsiahly program mechanizácie a chemizácie poľnohospodárstva v tretej päťročnici umožní dosiahnuť podstatné zvýšenie produktivity práce v poľnohospodárstve, výrazne zvýšiť intenzitu poľnohospodárskej výroby a znížiť výrobné náklady na jednotku produkcie. Od výsledkov, ktoré v tomto smere bude naše poľnohospodárstvo dosahovať, je v podstatnej miere závislý ďalší rast životnej úrovne obyvateľstva dedín i miest.

Zabezpečiť rýchly rast poľnohospodárskej výroby vyžaduje tiež, aby naše poľnohospodárstvo bolo všade vybavené potrebným počtom kvalifikovaných pracovných síl. Preto je nevyhnutné ďalej podstatne zlepšiť prípravu mladých ľudí pre prácu v poľnohospodárstve. Naše školy musia vychovať tisíce a desaťtisíce nových poľnohospodárskych odborníkov a organizátorov výroby z radov mládeže i z radov starších poľnohospodárskych praktikov. Veľmi významne pritom pomôže, že sa v budovách, uvoľnených pri územnej reorganizácii štátu, získalo pre

potreby poľnohospodárskeho školstva viac ako 137 000 m² podlahovej plochy. Široko treba organizovať zvyšovanie kvalifikácie družstevníkov a pracovníkov štátnych majetkov a zabezpečiť rýchle a účinné zavádzanie pokrokových poznatkov vedy a praxe do poľnohospodárskej výroby.

Možnosti zvýšenia poľnohospodárskej výroby, ktoré ďalej vytvárame melioráciou pôdy, mechanizáciou a chemizáciou poľnohospodárstva, sa premenia v skutočnosť jedine uvedomelým úsilím družstevníkov a pracovníkov štátnych majetkov. Teraz máme i v poľnohospodárstve vybudované socialistické výrobné vzťahy. Ďalším prehlbovaním socialistických výrobných vzťahov a zvýšením úrovne riadenia poľnohospodárstva získame doslova nepreberné rezervy zvyšovania výroby, produktivity práce a znižovania vlastných nákladov. Celá tá obrovská pretvárajúca práca, ktorú sme pod vedením našej strany v uplynulých rokoch vykonali pre vybudovanie socialistickej družstevnej poľnohospodárskej veľkovýroby, bude prinášať svoje plody. Už čoskoro tak podáme presvedčivý dokaz o prednostiach socialistickeho zriadenia aj rýchlym rozvojom poľnohospodárskej výroby.

Z nášho poľnohospodárstva sa stane vysoko produktívna socialistická veľkovýroba, pracujúca s mohutnou a modernou technikou a široko využívajúca najpokrokovejšie vymoženosti poľnohospodárskej vedy. Vytvoríme podmienky, ktoré revolučným spôsobom zmenia povahu práce v poľnohospodárstve a prenikavo zvýšia jej kultúrnu a technickú úroveň. Tak dosiahneme, aby najmä mladí ľudia v poľnohospodárstve mali v podstate rovnaké podmienky a možnosti všestranného rozvoja svojich talentov a schopností, ako je tomu v iných odvetviach národného hospodárstva. Vybudujeme socialistické poľnohospodárstvo, ktoré bude dávať stále viac a stále akostnejšie a lacnejšie výrobky pre zásobovanie obyvateľstva a pomôže tak dostať spotrebu nášho ľudu na ešte vyššiu úroveň. Poľnohospodárstvo zaujme v rozvoji celého národného hospodárstva také miesto a úlohu, aká mu v socialistickej spoločnosti patrí. Všetky svoje výdatné zdroje uvoľní pre ďalšie rozmnoženie bohatstva celej našej spoločnosti.

Tretia päťročnica počíta s tým, že zvýšenie poľnohospodárskej výroby do roku 1965 o 22 - 23 % v porovnaní s rokom 1960 umožní kryť z vlastných zdrojov prírastok základných potravín pre obyvateľstvo, umožní zabezpečiť vo väčšej miere potrebu surovín pre potravinársky a ľahký priemysel a okrem toho umožní zvýšiť vývoz našich tradičných výrobkov, ako je cukor, chmeľ, slad, osivá a sadivá. Naše poľnohospodárstvo sa zaradí svojou celkovou úrovňou, vysokými hektárovými výnosmi, užitočnosťou dobytku a úrovňou produktivity práce na jedno z popredných miest vo svete, obdobne ako je tomu v priemysle.

Iniciatíva našich družstevníkov a pracovníkov štátnych majetkov prejavuje sa vo veľkom rozvoji socialistickeho súťaženía, v zvyšovaní ich aktívnej účasti na riadení poľnohospodárskej výroby. Naše družstvá a štátne majetky starostlivo rokovali o svojich päťročných plánoch a cestách pre zabezpečenie úloh a už sa široko rozvíja hnutie - splniť úlohy tretej päťročnice za 4 roky. Vláda prikladá širokému rozvoju iniciatívy pracujúcich nášho socialistickeho poľnohospodárstva splniť úlohy tretej päťročnice za štyri roky obzvláštny význam. Je to vynikajúci doklad o tom, že družstevní roľníci a pracovníci štátnych majetkov sú rozhodnutí pod vedením našej strany a za podpory a pomoci všetkého pracujúceho ľudu privodiť obrat vo vývoji poľnohospodárskej výroby a že vidia i rezervy a cesty, ako to dosiahnuť v krátkom čase. Považujeme za úlohu mimoriadnej dôležitosti všestranne napomáhať v ďalšom rozvoji tohoto hnutia a podporovať každú iniciatívu o urýchlenie rozvoja poľnohospodárskej výroby.

Základným cieľom a zmyslom všetkého úsilia o rozvoj národného hospodárstva a kultúry je zabezpečiť, aby sústavne rástla hmotná a kultúrna úroveň pracujúcich, aby život ľudu bol stále plnší a krajší.

Nad iné presvedčivým dokladom sily nášho národného hospodárstva a dennej starostlivosti našej strany o neustály rast životnej úrovne pracujúceho ľudu je, že celoštátna konferencia Komunistickej strany Československa mohla stanoviť úlohu zvýšiť osobnú spotrebu obyvateľstva v tretej päťročnici najmenej o 30 % a zabezpečiť súčasne rýchlejšiu rast spotreby v rodinách s nižšími príjmami na osobu, najmä v rodinách s viac deťmi.

Výstavbou 482 000 nových bytov s modernizáciou ďalších 110 000 bytov do roku 1965 dosiahne sa prenikavý pokrok v riešení bytovej otázky a urobí sa rozhodujúci krok k úplnému vyriešeniu bytovej otázky do roku 1970.

Skrátenie pracovného času zo 46 na 42 hodín týždenne a v hlbinných baniach na 40 hodín týždenne pri zavedení päťdňového pracovného týždňa v naprostej väčšine odvetví, urýchlený rozvoj služieb všetkého druhu, zlepšovanie prírodného prostredia a rozvoj zdravotníctva, školstva a kultúry zabezpečia podmienky pre ďalší všestranný rozvoj fyzických a duševných schopností ľudu.

Cesty zvyšovania životnej úrovne a formy uspokojovania potrieb budú účelne kombinované: rast miezd a ostatných pracovných príjmov, znižovanie maloobchodných cien, rozširovanie služieb, rozvoj bytovej výstavby, skracovanie pracovného času, rozširovanie spoločenskej spotreby obyvateľstva poskytovaním bezplatných služieb a priamej starostlivosti a pod.

Súčasťou starostlivosti o rast životnej úrovne musí byť úsilie o sústavné zvyšovanie kvality spotrebného tovaru a o taký sortiment výroby, ktorý by bol v súlade s požiadavkami obyvateľstva a s neustále rastúcimi nárokmi pracujúcich. Je potrebné zlepšovať tiež prácu vnútorného obchodu. Vláda bude dbať o to, aby výrobné, obchodné a iné hospodárske organizácie pozorne skúmali potreby obyvateľstva a pružne reagovali na požiadavky spotrebiteľov; aby sústavne odstraňovali také nedostatky, ako napríklad nedostatočný výber tovaru vo veľkostnom, akostnom a cenovom sortimente, závady na predávanom tovare, nedostatočná kultúra obsluhy a pod.

Z hľadiska celkových pracovných a životných podmienok pracujúceho ľudu bude vláda považovať za úlohu mimoriadneho významu všestranné zabezpečovanie veľkoryso pojatého plánu riešenia bytovej otázky. Výsledky, ktoré sme doteraz dosiahli pri uskutočňovaní tohto programu, jeho reálnosť plne potvrdzujú. Výstavba nových bytov a modernizácia bytového fondu je zabezpečená materiálovo, technicky i kapacitou stavebných organizácií. Ničmenej uskutočnenie tohoto programu bude vyžadovať splnenie veľmi náročných úloh vo výrobe stavebných hmôt a materiálu, v industrializácii stavebných prác, v technickom rozvoji stavebníctva, v zavádzaní typizácie do výroby stavebných materiálov a montážnych prvkov a v celej organizácii výstavby bytov. Musíme zabezpečiť podstatné skrátenie času výstavby bytov a zníženie jej nákladov, dbať o čo najhospodárnejšie využitie materiálových zdrojov, zabezpečiť potrebný podiel družstevnej a podnikovej bytovej výstavby a svojpomocí obyvateľstva. Za otázku prvoradej dôležitosti považuje vláda podstatné skvalitnenie bytovej výstavby, a to ako stavebných prác, tak prác inštalčných i ostatných remeselníckych dokončovacích prác. Za tým cieľom bude organizovať širokú kontrolu verejnosti nad postupom a kvalitou bytovej výstavby. Vláda bude dbať o to, aby národné výbory, projekčné a stavebné organizácie a všetky ostatné hospodárske organizácie zúčastnené na bytovej

výstavbe dôsledne spojovali požiadavku čo najrýchlejšieho riešenia bytovej otázky s požiadavkou vyspelej úrovne bytovej kultúry. Treba vychádzať z toho, že v bytoch, ktoré stavíme, budú žiť občania vyspelej socialistickej spoločnosti, budovatelia komunizmu.

Obzvláštnu pozornosť bude vláda venovať rozvoju služieb a ostatných foriem spoločenského uspokojovania potrieb obyvateľstva, ktoré prenášajú neproduktívnu prácu v domácnosti na spoločenské inštitúcie, umožňujú plnšie uplatnenie žien v spoločnosti a vytvárajú podmienky pre lepšie využitie voľného času pracujúcich.

S väčšou starostlivosťou a dôslednosťou musíme riešiť otázky verejného stravovania, predovšetkým v školských a závodných jedálňach. Urýchlene treba budovať potrebné mimoškolské zariadenia, ako sú jasle, škôlky, družiny, polointernátne a internátne školy a pod. Podstatne treba zvýšiť úroveň služieb pre obyvateľstvo, a to najmä čistiarní, žehliarní a upratovacích prác v domácnostiach, zabezpečiť čo najkratšie termíny a primerané ceny. Vo väčších domoch či celých blokoch domov je účelné budovať mechanizované a automatizované pracovne a ďalšie spoločné zariadenia.

Na tomto úseku majú pred sebou veľké úlohy tiež jednotlivé závody a predovšetkým národné výbory a rôzne spoločenské organizácie. Bolo prijaté uznesenie strany a vlády o tom, že závody a jednotné roľnícke družstvá majú budovať jasle pre deti zamestnaných žien, že sa majú využívať pre ich vybudovanie vlastné zdroje, podnikové fondy pracujúcich atď. Toto uznesenie je nesporne v plnom súlade s požiadavkami našich pracujúcich, celej našej spoločnosti. V praxi sa však doposiaľ viditeľnejšie neprejavilo.

Dôležitou súčasťou starostlivosti národných výborov, spoločenských organizácií a všetkých hospodárskych orgánov sa musí stať dôsledné úsilie o vytváranie a zlepšovanie celkového životného prostredia ľudu. Najmä je potrebné zlepšovať čistotu ovzdušia, čistotu vodných tokov, účelnejšie riešiť výstavbu nových sídlisk a bytových objektov, ako aj všestranne zlepšovať bezpečnosť práce, hygienu a kultúru pracovného prostredia, verejného stravovania, obchodu a pod.

Pri rozvoji bytovej výstavby, pri výstavbe zariadení, ktoré poskytujú služby obyvateľstvu, pri zlepšovaní prostredia pracujúcich je nevyhnutelné už účelne počítať tiež s potrebami rozvoja nových kolektívnych foriem života. Spolu s výstavbou domov a sídlisk treba preto zabezpečovať zodpovedajúcu výstavbu spoločenských miestností, zdravotníckych a osvetových zariadení, kín, divadiel atď.

Zo spoločenských fondov sa bude zabezpečovať ďalšie rozšírenie priamej starostlivosti štátu o deti a rozšírenie sociálnych výhod pre rodiny s deťmi. V tretej päťročnici bude v zásade vyriešený problém tzv. starodôchodcov.

Rýchly rozvoj národného hospodárstva kladie veľké požiadavky na výchovu a všestrannú prípravu kádrov. Bude rýchlo stúpať počet vedeckých a inžiniersko-technických pracovníkov v národnom hospodárstve. To však neplatí len pre priemysel. Tiež poľnohospodárstvo - ak má v svojom rozvoji vyrovnať krok s priemyslom - musí byť urýchlene vybavené obdobným počtom vysokoškolsky a stredoškolsky vzdelaných odborných pracovníkov ako priemysel.

V krátkom čase bude dokončený prechod na povinné deväťročné všeobecné školské vzdelanie. Rozvoj spoločnosti na ceste k dovŕšeniu výstavby socializmu a postupnému prechodu k výstavbe komunistickej spoločnosti vyžaduje vysokú úroveň vzdelanosti ľudu.

Túto úlohu môže, pravda, splniť iba škola pevne a dôsledne spätá so životom, s praxou socialistickej výstavby. Uskutoční sa opatrenie, aby postupne boli do odborných škôl prednostne prijímaní uchádzači s ročnou alebo dlhšou praxou vo výrobe. Pre mládež, ktorá dokončí povinnú školskú dochádzku, bude v maximálnej miere zabezpečovaná možnosť získať ďalšiu kvalifikáciu štúdiom na vyšších typoch škôl a výukou v učebných oboroch. V podstate sa dokončí prestavba vysokého školstva. Vláda bude všestranne podporovať a rozvíjať formy dopĺňovania vzdelania a kvalifikácie pre dospelých bez prerušenia zamestnania.

Výstavbou nových škôl, adaptáciami a lepším využitím starších školských budov sa zabezpečí značné rozšírenie materiálno-technickej základne školstva a umožní sa tak, aby sa pri predĺžení povinnej školskej dochádzky znížilo vyučovanie v druhej smene.

V zdravotníctve budeme klávať mimoriadny dôraz na prevenciu. Rozšíri a skvalitní sa sieť zdravotníckych zariadení a patričná pozornosť bude venovaná úrovni týchto zariadení v závodoch a lekárskejších obvodoch. Vláda bude dbať o to, aby sa viedol rozhodný a sústredený boj za účinné potieranie a postupné odstránenie vážnych chorôb, ako tuberkulóza, choroby srdce a cievne a aby sa ďalej zlepšili výsledky, ktoré sme už dosiahli na všetkých úsekoch zdravotníckej starostlivosti. Dôsledné úsilie treba vyvinúť, aby sa postupne zabezpečila ústavná výchova a výuka telesne a duševne vadných detí.

Všestrannú pozornosť bude vláda venovať ďalšiemu rozvoju kultúrnej revolúcie, podstatnému zvýšeniu úrovne kultúrnych a osvetových zariadení, rozšíreniu a prehĺbeniu výchovy v duchu marxisticko-leninského svetového názoru, výchove socialistickeho človeka, uspokojovaniu kultúrnych potrieb vyplývajúcich zo socialistickej prestavby dediny.

Všetky opatrenia pre zvýšenie životnej úrovne sa uskutočnia tak, aby vytvorili materiálny základ pre nový socialistickej životný štýl nášho ľudu. Uskutočnenie týchto opatrení však v plnej miere závisí od toho, aby sme dosiahli stanovené úlohy v zvyšovaní výroby vo všetkých odvetviach národného hospodárstva, v zvyšovaní produktivity práce. Na všestranne zabezpečovanie úloh v zvyšovaní produktivity práce orientujeme preto pozornosť a úsilie všetkého ľudu, rozvoj techniky a vedy i masový rozvoj socialistickeho súťaženía podnecovaný stále plnším uplatňovaním socialistickej princípov odmeňovania práce.

Pritom v tej miere, ako víťazia a upevňujú sa socialistickej výrobné vzťahy, dostáva u nás rast produktivity práce aj nové podnety morálne, ktoré sú už prejavom nového pomeru k práci, výrazom vysokého stupňa spojovania osobných a spoločenských záujmov. V brigádach socialistickej práce sa prehlbuje uvedomelý, socialistickej vzťah k práci, rastú noví ľudia, pre ktorých sa práca stáva prvou životnou potrebou. Tiež v mohutnom celonárodnom hnutí dobrovoľných brigád a záväzkov za zveľaďovanie našich miest a dedín dosiahla masové vyjadrenie myšlienka niekdajších komunistických subotníkov, ktorým Lenin prikladal obrovský spoločenskej význam a nazýval ich "faktickým zárodkom komunizmu". Ide o to, všetky tieto výhonky podchyčovať, podporovať, pestovať a ďalej rozvíjať.

To má zásadný význam nielen z hľadiska budúceho prechodu k výstavbe komunistickej spoločnosti, ale aj preto, že si už teraz - vzhľadom na celkové výsledky dosiahnuté v rozvoji národného hospodárstva i vo vývoji spoločnosti - môžeme klávať a ukladať úlohu uplatňovať aj v rozdeľovaní národného dôchodku niektoré komunistické prvky. To platí napríklad v oblasti starostlivosti o mládež, kde všetkej mládeži, bez ohľadu na povolanie a postavenie rodičov, je zabezpečená zdarma zdravotná starostlivosť, bezplatné poskytovanie učebníc a

školských pomôcok a pod. Do značnej miery to platí aj pokiaľ ide o lekársku starostlivosť pre dospelých, o bezplatné poskytovanie liekov, o sociálne zabezpečenie atď. Vláda považuje za svoju veľmi dôležitú úlohu poskytovať všestrannú podporu prejavom nového pomeru k práci a iniciatívy pracujúcich, výchove nového, socialistického človeka.

Základom všetkých úspechov, ktoré sme dosiahli na ceste socialistického rozvoja našej vlasti, základom i predpokladom úspešného splnenia všetkých úloh, ktoré nás čakajú na ceste ďalšieho rozvoja, je dôsledné uplatňovanie vedúcej úlohy komunistickej strany na všetkých úsekoch a vo všetkých článkoch života spoločnosti.

Budovanie socializmu, ako nám to potvrdzujú i vlastné skúsenosti, znamená uvoľniť obrovské tvorivé sily robotníckej triedy a všetkého pracujúceho ľudu, mobilizovať energiu a aktivitu najširších ľudových mas a všetko ich úsilie orientovať na cieľavedomú, plánovitú, organizovanú výstavbu nového spoločenského poriadku. Túto úlohu môže splniť iba taká spoločenská sila, ktorá svojimi koreňmi väzí hlboko v ľude a jeho vedúcej triede - triede robotníckej, je s nimi pevne spätá a má ich neobmedzenú dôveru; ktorá predstavuje organizovaný bojový predvoj najaktívnejších a najvedomejších príslušníkov robotníckej triedy, roľníkov a inteligencie; ktorá v celej svojej činnosti vychádza z vedeckého poznania zákonitostí vývoja ľudskej spoločnosti a z boja za ich vedomé a uvedomelé uskutočňovanie. Takou spoločenskou silou je komunistická strana, program a politika ktorej je sústredeným výrazom záujmov, potrieb, vôle a cieľov všetkých pracujúcich.

Vláda vychádza z toho, že dôsledné uplatňovanie vedúcej úlohy strany je najdôležitejšou podmienkou úspešnej práce všetkých orgánov štátu a spoločnosti, či už ide o Národné zhromaždenie, vládu a národné výbory, ozbrojené sily a bezpečnostné zložky, či o hospodárske organizácie, školy, spoločenské organizácie, vedecké a iné inštitúcie. Strana orientuje a riadi celú ich prácu k plneniu vytýčeného programu, k spoločnému cieľu. V procese neustáleho zvyšovania právomoci a zodpovednosti miestnych orgánov zabezpečuje strana jednotné a cieľavedomé zameranie a zladenie činnosti všetkých článkov spoločnosti v záujme sústavného uskutočňovania úloh stanovených na ceste k dovŕšeniu výstavby socializmu a pre postupný prechod k budovaniu komunizmu.

V rozvoji našej spoločnosti zaujíma naďalej významné miesto Národný front Čechov a Slovákov - politický výraz zväzku pracujúcich miest a dedín pod vedením Komunistickej strany Československa. Národný front, ktorý združuje spoločenské organizácie a druhé politické strany, je povolaný i v budúcom vývoji zohrať dôležitú úlohu pri ďalšom posilňovaní jednoty a zomknutosti nášho ľudu okolo programu vytýčeného komunistickou stranou, pri mobilizácii všetkých pracujúcich pre jeho dôsledné splnenie.

Výrazom jednoty, pevnosti a sily našej republiky je bratský zväzok Čechov a Slovákov. Česi a Slováci sú dnes bratské rovnoprávne národy, ktoré sa stále viac zbližujú ako národy socialistické a v nerozlučnej jednote budujú vyspelú socialistickú spoločnosť, jednotné socialistické Československo. Tieto úspechy sú zakotvené i v novej ústave, ktorá vychádza jednak z ďalšieho posilnenia úlohy jednotného celoštátneho plánu pri riadení rozvoja celej našej spoločnosti, jednak z novej organizácie a rozšírenia právomoci národných výborov a jednak z posilnenia autority Slovenskej národnej rady ako voleného národného orgánu štátnej moci a správy na Slovensku.

Opierajúc sa o toto ústavné riešenie, vynaloží vláda svoje sily na to, aby bolo úspešne dovŕšené úsilie o zabezpečenie rovnomerného ekonomického i kultúrneho rozvoja Slovenska

a českých krajov; aby sa v spoločnom a jednotnom boji za dovŕšenie výstavby socializmu v našej vlasti denne prehlbovali a posilňovali neporušiteľné bratské zväzky medzi obidvoma národmi a všetkými národnosťami našej republiky.

Vláda ako najvyšší výkonný orgán štátnej moci je povolaná zabezpečiť úspešné plnenie dôležitých úloh štátu. V súčasnej etape vývoja našej spoločnosti najmä vystupuje do popredia úloha organizovať a zabezpečovať plnenie úloh socialistického štátu v hospodárskej a kultúrnej výstavbe a v zvyšovaní životnej úrovne pracujúcich; ďalej všestranne prehlbovať našu spoluprácu s bratskými socialistickými krajinami v duchu zásady proletárskeho internacionalizmu, upevňovať bezpečnosť našej socialistickej vlasti proti imperialistickým silám a dôsledne uskutočňovať mierovú zahraničnú politiku.

Víťazstvo socialistických výrobných vzťahov v celom národnom hospodárstve a ďalšie ich prehlbovanie, zložité úlohy v ďalšom rozvoji národného hospodárstva a kultúry, rozširovanie právomoci a zodpovednosti nižších štátnych a hospodárskych orgánov - to všetko kladie vysoké nároky na úroveň riadenia hospodárskej a kultúrnej výstavby štátu. Vysokú úroveň správneho a efektívneho riadenia všetkých odvetví bude vláda zabezpečovať - opierajúc sa o účasť a aktivitu širokých ľudových mas - v neoddeliteľnej jednote so sústavnou a účinnou kontrolou plnenia uložených úloh, daných smerníc a pokynov. Účinná kontrola, predovšetkým prehlbenie vnútornej kontroly sa musí stať vo všetkých oblastiach základnou podmienkou a súčasťou riadenia národného hospodárstva. Na všetkých stupňoch treba zabezpečiť dôslednú jednotu riadenia a kontroly.

Pri plnení všetkých svojich úloh v zabezpečovaní ďalšieho hospodárskeho a kultúrneho rozvoja našej vlasti bude mať vláda neustále na zreteli, že splnenie týchto náročných úloh vyžaduje ďalej prehlbovať a rozvíjať socialistickú demokraciu, základom ktorej je neustále zvyšovanie priamej účasti ľudu na riadení hospodárskej a kultúrnej výstavby štátu a spoločnosti.

Vláda kladie a bude stále viac klásť dôraz na to, aby celá jej činnosť a činnosť ostatných orgánov štátu až po miestne národné výbory bola predchnutá úsilím o ďalší rozvoj aktivity a iniciatívy najširších mas pracujúcich, o ďalšie prehlbovanie ich priamej účasti na riadení štátu a spoločnosti. Úzke spojenie štátnych orgánov s pracujúcimi a s výrobou, uplatňovanie nových metód práce zbavených akýchkoľvek zvyškov byrokratizmu a administrovania, to sú nevyhnutné predpoklady pre to, aby sa účasť pracujúcich na riadení ďalej zvýšila, aby sa tieto orgány mohli plne opierať o skúsenosti pracujúcich a ich iniciatívu.

S rozširovaním socialistickej demokracie nadobúda stále väčší význam dôsledné uplatňovanie demokratického centralizmu v riadení a správe štátu. Významný rast úlohy miestnych mocenských orgánov umožňuje pozorne prihliadať na miestne zvláštnosti, podmienky a možnosti. Spolu s tým vystupuje však do popredia aj druhá stránka tohoto procesu, lebo čím väčšiu právomoc majú miestne orgány, tým viac treba uplatňovať jednotu v základnom a podstatnom. Preto ruku v ruke s ďalšou demokratizáciou riadenia bude vláda ďalej upevňovať a zvyšovať autoritu a váhu celoštátneho plánu, posilňovať socialistickú disciplínu pri plnení všetkých plánovaných úloh, dbať o to, aby miestne potreby boli uspokojované v súlade s celospoločenskými záujmami a boli im podriadené. Významnou mierou tomu bude napomáhať pevne zakotvená jednota štátnej moci a správy, jednota uznášaní, uskutočňovania a kontroly, ktorá musí byť základnou požiadavkou praktickej činnosti štátnych orgánov.

V ďalšom rozvoji socialistickej štátnosti, ktorý je vlastný pre našu vyspelú socialistickú spoločnosť, bude mať vláda na zreteli, aby v činnosti štátu stále viac prevažovali metódy presvedčovania a výchovy, veľmi úzkej súčinnosti štátnych orgánov s pracujúcimi a inými organizáciami, ktoré budú postupne preberať niektoré úlohy štátnych orgánov.

Pri zabezpečovaní ďalšieho rozvoja našej spoločnosti pripadá veľmi významná úloha národným výborom, ktoré sú v súčasnej dobe hlavným článkom pri prehĺbovaní a upevňovaní socialistickej demokracie. Na základe januárového a aprílového uznesenia Ústredného výboru Komunistickej strany Československa boli uskutočnené rozsiahle opatrenia v zvýšení právomoci a zodpovednosti národných výborov i v ich organizačnej výstavbe, ktorá vyvrcholila voľbami do národných výborov. Tým sa vytvorili základné predpoklady, aby národné výbory mohli plniť mimoriadne významné spoločenské poslanie a úlohy, ktoré im určuje naša nová, socialistická ústava a zákon o národných výboroch.

Obzvlášť veľký význam majú uskutočnené opatrenia v rozširovaní právomoci a zodpovednosti národných výborov nižších stupňov. Vytvárajú dobré predpoklady pre to, aby naprostá väčšina hospodárstva spravovaného národnými výbormi bola riadená miestnymi, mestskými a okresnými národnými výbormi, ktoré môžu riadiť zverené podniky a organizácie s podstatne väčšou znalosťou, operatívnejšie a hlavne za najširšej účasti občanov.

Významne vzrastá úloha národných výborov pri zabezpečovaní plánovitého, komplexného rozvoja krajov, okresov i obcí, čo tiež zvyšuje vplyv národných výborov ako miestnych orgánov moci a správy na rozvoj celého národného hospodárstva.

Dôležitým predpokladom pre ďalšie zdokonalenie riadiacej činnosti národných výborov je nová územná organizácia štátu a vytvorenie nových krajov ako okresov, ktoré tvoria rozsiahle územné celky. Toto opatrenie kladie veľké nároky na prácu národných výborov. Volené orgány musia zohrať veľkú úlohu v tom, aby sa v nových podmienkach územného členenia štátu plne a dôsledne zabezpečovali uznesenia strany a vlády; aby sa správne riešili dôležité problémy v krajoch a okresoch; aby bola konkrétne domyslená problematika riadenia veľkých územných celkov a aby boli dôsledne uplatňované účinné metódy riadenia.

Pôjde teraz o to, aby národné výbory celou váhou svojej činnosti zabezpečili, aby sa rozsiahle hospodárstvo veľkého spoločenského významu, ktoré spravujú, rozvíjalo v súlade s rozvojom celého národného hospodárstva na základe jednotného štátneho národohospodárskeho plánu.

Veľmi výrazne vystupuje do popredia tiež výchovná stránka činnosti národných výborov všetkých stupňov. Bezprostredná tvorivá účasť pracujúcich na riadení a uskutočňovaní úloh výstavby, sprevádzaná každodennou presvedčovacíou, vysvetľovacíou a organizačnou prácou poslancov národných výborov, stáva sa hlavnou metódou výchovy pracujúcich k uvedomenému využívaniu ich práv a plneniu ich povinností voči spoločnosti a k rozvíjaniu ich iniciatív.

Úspešné plnenie náročných úloh v rozvoji národného hospodárstva a kultúry v našej vyspelej socialistickej spoločnosti vyžaduje uviesť v celom rozsahu a bez výnimky do života opatrenie, že rozhodujúcu úlohu pri riešení všetkých otázok majú volené orgány, pléna, rady a komisie.

Jedným z najvýznamnejších činiteľov pri rozvíjaní práce národných výborov a rozširovaní tvorivej účasti pracujúcich na ich činnosti budú komisie, vybavené rozhodovacou

právomocou. Bude však dôležité venovať ich činnosti všestrannú pozornosť a iniciatívne im teraz po ich ustavení pomáhať pri plnom rozvinutí a správnom zameraní ich práce.

V súlade so zvýšením úlohy volených orgánov vystupuje ešte viac do popredia úloha poslancov národných výborov ako organizátorov pracujúcich mas pri plnení úloh socialistickej výstavby, ich zodpovednosť voči voličom, nutnosť ďalšieho upevnenia ich styku s voličmi a s organizáciami pracujúcich.

Nové opatrenia o budovaní občianskych výborov v mestách a v zlúčených obciach umožnia poslancom národných výborov, aby boli v najužšom styku so svojimi voličmi, aby s nimi bezprostredne riešili ich problémy, uplatňovali ich návrhy a pripomienky v práci komisie i v práci pléna národného výboru.

Vo víťazných voľbách boli do národných výborov zvolení najlepší príslušníci robotníckej triedy, družstevného roľníctva a inteligencie, ktorí majú plnú dôveru všetkého pracujúceho ľudu. Na vedúce funkcie v národných výboroch boli postavení osvedčení a skúsení funkcionári. Tým boli vytvorené tiež základné predpoklady, aby národné výbory pod vedením Komunistickej strany Československa a v najužšej spolupráci so spoločenskými organizáciami svoje významné spoločenské poslanie a náročné úlohy úspešne plnili.

Významné úlohy nás očakávajú v oblasti ďalšieho posilnenia socialistickej zákonitosti, ďalšieho zľudovenia súdництва.

Sústavné zvyšovanie účasti pracujúcich na rozhodovaní o dôležitých otázkach hospodárskej výstavby a ostatných úsekoch vyžaduje systematicky zdokonaľovať náš právny poriadok v tom smere, aby bol na výške nových úloh, aby všetky právne normy napomáhali predovšetkým aktívnu účasť mas rozvíjať, aby boli presným vodidlom pre ich organizátorskú činnosť, aby boli zrozumiteľné a prehľadné.

Úspešné výsledky našej práce, ktoré sme dosiahli na hospodárskom poli i na úseku životnej úrovne, pozitívne výsledky úsilia spoločenských organizácií o presadzovanie zásad socialistickeho spolunažívania - to všetko zákonite viedlo k tomu, že výrazným spôsobom poklesla a ďalej sústavne klesá trestná činnosť. Tieto skutočnosti spolu so vzrastajúcim uvedomením pracujúcich vytvorili predpoklady pre to, aby sa pracujúci a ich organizácie v zvýšenej miere podieľali na ďalšom upevňovaní socialistickej zákonitosti.

Vláda súčasne povedie štátne orgány a hospodárske organizácie k tomu, aby predchádzali neporiadkom, trestnej činnosti a rôznym prejavom nekáznosti tým, že budú venovať zvýšenú ochranu majetku v socialistickej vlastníctve, viesť jeho riadnu evidenciu a dôsledne kontrolovať hospodárenie s finančnými prostriedkami.

Dôležité miesto v ďalšom rozvoji spoločnosti naďalej pripadá našej bezpečnosti. Zameranie jej činnosti i formy a metódy jej práce zodpovedajú samozrejme novým podmienkam vývoja spoločnosti, skutočnosti, že sa ďalej prehĺbuje morálno-politická jednota nášho ľudu v duchu marxisticko-leninského učenia. Spoločenské organizácie pracujúcich a národné výbory účinne vplyvávajú na zachovanie zásad socialistickeho spolunažívania medzi ľuďmi. Národné výbory sa budú stále účinnejšie starať o rast socialistickeho uvedomenia občanov, zapojovať široký okruh občanov do dobrovoľnej práce pri ochrane verejného poriadku a uskutočňovať medzi obyvateľstvom výchovnú činnosť s cieľom predchádzať poškodzovaniu záujmov spoločnosti i jednotlivých občanov.

Nanajvýš dôležité a zodpovedné úlohy má naša bezpečnosť v boji proti agentúram imperialistických štátov, proti špiónom a diverzantom, ktorí sú nimi školení a k nám vysielaní, aby poškodzovali záujmy nášho ľudu a pokúšali sa nadväzovať kontakt s príslušníkmi bývalých vykorisťovateľských tried a s inými živlami. Závažnosť tejto úlohy je tým väčšia, že našim susedom je západné Nemecko, ktoré robí proti našej vlasti nepriateľskú revanšistickú politiku. Popri Gehlenovej rozviedke, ktorá sa opiera o kádre odchované Hitlerom, pôsobia odtiaľ aj rozviedky západných mocností. Okupačný štatút západného Berlína naďalej tiež umožňuje jeho existenciu ako základne najrôznejších centrál a organizácií namierených proti našej republike. Naše bezpečnostné zložky dosiahli v boji proti kapitalistickým agentúram vynikajúce úspechy. Vláda i naďalej považuje za ich základnú povinnosť voči ľudu a vymoženostiam, ktoré si vydobyl, tvrdou rukou stíhať tieto hanebné nástroje medzinárodného imperializmu, nedopustiť, aby mohli uskutočňovať svoje zločinecké machinácie.

Charakteristickým rysom práce našich bezpečnostných zložiek je, že sa môžu opierať o aktívnu pomoc a podporu širokých mas pracujúcich. Opierajú sa o aktív dobrovoľných pracovníkov, ako je napríklad Pomocná stráž Verejnej bezpečnosti apod. Naša Pohraničná stráž úzko spolupracuje s obyvateľmi všetkých pohraničných dedín. Tieto formy práce, zodpovedajúce poslaniu bezpečnostných zložiek v období rozvoja vyspelej socialistickej spoločnosti tiež umožňujú, aby úlohy bezpečnosti vykonával pomerne malý aparát Ministerstva vnútra a zložiek Štátnej a Verejnej bezpečnosti.

Vonkajšiu bezpečnosť našej socialistickej vlasti spoľahlivo chránia naše ozbrojené sily v úzkej spolupráci so slávnou Sovietskou armádou a s armádami ostatných štátov Varšavskej zmluvy. Celý svet dobre vie, že sme dôsledne za mier, za mierové spolunažívanie štátov rôznych spoločenských systémov, že boj za uskutočnenie sovietskych návrhov na všeobecné a úplné odzbrojenie považujeme za najdôležitejšiu úlohu našej zahraničnej politiky. Popri Sovietskom sväze i Československo uskutočnilo nemalé zníženie svojich ozbrojených síl. Zároveň však máme plne na zreteli, že imperialistické a militaristické sily na Západe, predovšetkým v Spojených štátoch amerických a v západnom Nemecku sa usilujú ďalej pokračovať v studenej vojne, odmietajú odzbrojenie, ďalej horúčkovo zbroja a pripravujú vojnu.

Vláda považuje za týchto podmienok, v záujme bezpečnosti našej vlasti a v záujme mieru za nevyhnutné, venovať naďalej pozornosť ďalšiemu posilňovaniu našej obrannej sily, ďalej skvalitňovať výcvik armády, upevňovať jej morálno-politickú silu a zdokonaľovať vojenskú techniku.

Bezpečnosť našej vlasti je zaručená našou príslušnosťou k svetovej socialistickej sústave, naším členstvom vo Varšavskej zmluve, naším spojenectvom a priateľstvom so Sovietskym sväzom. Československa ako aktívny účastník Varšavskej zmluvy považuje za svoju internacionálnu povinnosť dôsledne plniť svoj príslušný podiel na spoločnom úsilí o zabezpečenie nedotknuteľnosti všetkých socialistických štátov.

Vláda je presvedčená, že naše ozbrojené sily - naša ľudová armáda, zložky Pohraničnej stráže, Vnútornej stráže a Ľudových milícií, opierajúce sa o lásku a podporu všetkého ľudu - čestne splnia svoje významné poslanie v boji za uhájenie bezpečnosti našej vlasti, svoj podiel v boji za vec mieru a nedotknuteľnosť záujmov socialistickeho tábora.

Predstupujúc pred nové Národné zhromaždenie, vláda s radosťou konštatuje, že nezávislosť, samostatnosť a bezpečnosť socialistického Československa je zabezpečená ako nikdy v dejinách nášho ľudu. Medzinárodné postavenie našej vlasti, jej váha a autorita vo svete sú pevné ako nikdy predtým.

Je tomu tak preto, že náš ľud, pevne zomknutý pod vedením strany, úspešne kráča po ceste dovŕšenia socialistickej výstavby, že socialistické Československo je pevný a neoddeliteľný článok svetovej socialistickej sústavy, predovšetkým však, že je na večné časy spojené neporušiteľnými bratskými zväzkami s veľkým Sovietskym sväzom. Vďaka nepremožiteľnej sile Sovietskeho sväzu, vďaka moci a jednote veľkého tábora socializmu, sú bezpečnosť a nedotknuteľnosť našej vlasti a vymoženosti jej ľudu raz navždy zabezpečené.

Československá socialistická republika uskutočňuje zahraničnú politiku, ktorá plne a bezvýhradne vyjadruje skutočné záujmy nášho pracujúceho ľudu a ktorá je práve preto súčasne v naprostom súlade so záujmami všetkých socialistických štátov, so záujmami mierumilovných národov celého sveta. V tejto osvedčenej zahraničnej politike budeme dôsledne pokračovať.

Za svoju najdôležitejšiu úlohu na poli medzinárodných vzťahov považuje vláda všemožne prispievať k ďalšiemu rozvoju sily a moci socialistického tábora, jednoty a zomknutosti jeho krajín okolo Sovietskeho sväzu, k ďalšiemu prehĺbovaniu vzájomnej spolupráce socialistických štátov v duchu princípov proletárskeho internacionalizmu.

To je základná úloha z hľadiska ďalšieho boja za víťazstvo mieru a socializmu vo svete. Rast jednoty, moci a sily tábora socializmu je najdôležitejším činiteľom v boji národov celého sveta proti imperialistickým vojnychtivým silám, aby už nikdy nezavliekli ľudstvo do novej, nevýslovne ničivej vojny, v boji za víťazstvo zásad mierového spolunažívania.

Prevratné úspechy Sovietskeho sväzu vo vede a technike, vo všetkých oblastiach národného hospodárstva, vzrast sily celého socialistického tábora, podstatné zmeny v pomere síl vo svete v prospech socializmu, to sú hlavné činitele, ktoré viedli k zmene medzinárodnej situácie, k tomu, že vojna už nie je nevyhnutná. Československá vláda nebude ľutovať síl, aby príspevok nášho štátu, nášho ľudu k ďalšiemu rastu síl socializmu, k víťazstvu socializmu v ekonomickom súťažení s kapitalizmom bol čo najväčší. Rozvoj spolupráce medzi socialistickými krajinami má zásadný význam aj z hľadiska ďalšieho rýchleho rozvoja výrobných síl, rozvoja ekonomiky všetkých socialistických krajín. Bratská vzájomná spolupráca štátov podľa zásad medzinárodnej socialistickej del'by práce, rozvoj špecializácie a kooperácie priamo násobí ich silu. Veľký význam pripisujeme prehĺbeniu medzinárodnej del'by práce pri zostavovaní dlhodobých plánov, účelnej del'be výrobných programov, spoločnému úsiliu o zabezpečenie surovínovej základne.

Vláda považuje za svoju povinnosť všemožne prispievať k ďalšiemu rozvoju vzájomnej spolupráce medzi socialistickými krajinami. Naša hospodárska a vedecko-technická spolupráca so Sovietskym sväzom je jedným zo základných činiteľov a nevyhnutnou podmienkou nepretržitého rozvoja našej ekonomiky.

Vláda považuje za svoju úlohu všestranne rozvíjať spoluprácu našej republiky s hospodársky menej vyvinutými krajinami Ázie, Afriky i Latinskej Ameriky, ktoré sa vymanili z okov kolonializmu alebo bojujú za skutočnú slobodu a nezávislosť. Vychádza pritom zo zásady prísnej rovnoprávnosti a rešpektovania ich práv, záujmov a potrieb. Poskytujeme svoju pomoc

týmto krajinám bez akýchkoľvek politických či iných podmienok, bez akéhokoľvek vmešovania do vnútorného vývoja tej ktorej krajiny. My so svojou pomocou posielame len posolstvo priateľstva a mieru, posolstvo spoločného boja proti medzinárodnému imperializmu, proti všetkým intrigám a zámerom vojnychtivých imperialistických síl, a všemožne prispievame k rozvoju vlastného národného hospodárstva hospodársky menej vyvinutých krajín, základu to ich nezávislosti.

Do novej etapy nášho vývoja vstupujeme za podmienok, keď sa vo svete ďalej rozvíja historický zápas medzi imperialistickými silami vojny a silami mieru. Rozvíja sa však za podmienok celkom iných než kedysi. Rozvíja sa za podmienok, keď prevaha síl je rozhodne a definitívne na strane socialistických krajín dôsledne bojujúcich za vec mieru. Pravda, imperializmus nestratil svoju agresívnu podstatu. Avšak imperialistické štáty musia voľky nevoľky rešpektovať silu Sovietskeho sväzu a celého socialistického tábora.

Nepretržitý rast síl socializmu spolu s ďalším mocným rozmachom národnooslobodzovacieho, protiimperialistického boja národov a s rozvojom pokrokových, demokratických a mierových síl v kapitalistických štátoch vytvára priaznivé perspektívy pre ďalší boj za mier. Zároveň sa stále zreteľnejšie ukazuje, že prevratné úspechy socialistických štátov majú hlboký vplyv na ďalší rozvoj boja národov proti imperializmu, na rast vplyvu komunistických ideí. Dejiny samé podali presvedčivé svedectví, že ničím nemožno zastaviť nezadržateľný rozklad imperialistickej svetovej nadvlády, ani víťazný pochod národov k slobode a nezávislosti, k víťazstvu socializmu a komunizmu. Práve súčasná doba je charakteristická tým, že najspôhlivejšie bašty imperialistickej nadvlády sa otriasajú v základoch pod mocnými údermi vlastného ľudu, ktorý nechce ďalej znášať pokorujúce otroctvo.

Tvorivý leninský záver XX. sjazdu KSSS o tom, že vojny dnes nie sú nevyhnutné, ktorý prijali komunistické a robotnícke strany na celom svete, inšpiroval stámmilióny pre rozhodný zápas za udržanie a upevnenie mieru. Medzinárodný vývoj od XX. sjazdu a konkrétne uskutočňovanie jeho záverov v praxi potvrdilo ich naprostú správnosť a veľkú inšpirujúcu silu. V samotnom procese boja proti agresívnym zámerom medzinárodného imperializmu sa ukázalo, že akokoľvek nezmenil svoju agresívnu podstatu, predsa už dnes nemôže uskutočňovať svoje dobyvačné plány podľa svojich želaní a túžob. Stále vzrastajúca prevaha socialistických štátov, mierovú politiku ktorých aktívne podporujú stámmiliónové masy vo všetkých krajinách, i v samotných západných štátoch, - to je skutočnosť, ktorá ako studená sprcha ochladzuje rozpálené hlavy argresívnych a militaristických síl a núti ich aj proti vlastnej vôli rešpektovať koniec koncov skutočný pomer síl vo svete.

Čím väčšia bude prevaha síl socializmu nad silami imperializmu, tým pevnejšie a spoľahlivejšie bude mierové spolunažívanie vo svete. A ako ukázal XXI. sjazd KSSS, reálna a blízka perspektíva svetodejného víťazstva socializmu v mierovom ekonomickom súťažení nad kapitalizmom je zároveň perspektívou úspešného boja za definitívne odstránenie vojen zo života ľudskej spoločnosti.

Cesta k definitívnemu víťazstvu mieru však nie je a nebude hladká. V súčasnej dobe ešte nebezpečenstvo vojny nie je zažehnané. Vec mieru nezvíťazí automaticky, ale jedine na základe dlhého a sústavného boja všetkých mierových síl. Cesta k víťazstvu mieru - to je zároveň cesta rozhodného boja proti jeho nepriateľom, za demaskovanie a zneškodnenie plánov a zámerov agresívnych imperialistických kruhov, za ich izoláciu. To platí predovšetkým pokiaľ ide o imperialistické a militaristické kruhy USA, ktoré sa snažia

pokračovať v studenej vojne, znemožniť odzbrojenie, zabrániť riešeniu otvorených medzinárodných otázok a zmierňovaniu napätia.

S americkými nepriateľmi mieru sú na život a na smrť spojení západonemeckí militaristi a revanšisti. Studená vojna splodila ich bonnský štát, v nej vidia svoje základné životné prostredia a potrebné podmienky pre atómové vyzbrojenie bundeswehru, pre získanie nadvlády nad svojimi západoeurópskymi partnermi prostredníctvom Severoatlantického paktu, pre uskutočnenie svojich expanzívnych plánov a zámerov na Východ i na Západ.

Československo po boku Sovietskeho sväzu a spoločne so všetkými ostatnými socialistickými a mierumilovnými krajinami bude čo najrozhodnejšie bojovať proti týmto úhlavným nepriateľom mieru. Záujmom mieru, bezpečnosti a dobrých vzťahov v Európe slúžime práve tým, že staviame na pranier hanebnú revanšistickú a militaristickú politiku Adenauera a spol., že ich demaskujeme ako dedičov hitlerovského režimu, ako zarytých nepriateľov zmierňovania napätia, že v ich zväzku s americkými imperialistami demaskujeme hlavné nebezpečenstvo pre mier vo svete a pre slobodu národov.

Pravda, už dávno minuli časy, keď západonemeckí militaristi mohli slobodne rozpútať svoj Drang nach Osten, keď mohli prepadnúť a okupovať Československo. Hranice na východ sú dnes pre nich navždy uzavreté. Nebezpečenstvo západonemeckého militarizmu dnes nie je v tom, že by svoje expanzívne plány proti našej vlasti a iným krajinám mohol uskutočniť. To je už dávno nemožné. Nebezpečenstvo je v tom, že by mohol zatahnuť do vojny svojich západoeurópskych partnerov a rozpútať tak novú vojnu. Považujeme za svoju povinnosť znovu obrátiť pozornosť všetkých národov na skutočnosť, že bývali vedúci činitelia tzv. sudetských Nemcov, ktorí boli Hitlerovou piatou kolónou a najoddanejším jeho nástrojom v útoku proti nezávislosti našej vlasti, ktorí boli za fašistickej okupácie Československa krvavými katmi našich národov, našli u bonnskej vlády nielen naprostý súhlas, ale aj plnú podporu pre svoje zločinné revanšistické plány. Politika Nemeckej spolkovej republiky - to je aktívna politika revanšizmu a militarizmu. Preto tak rozhodne varujeme pred stále sa upevňujúcou hegemoniou západného Nemecka v Severoatlantickom pakte v Európe, pred budovaním základní bundeswehru v druhých štátoch, pred jeho atómovým vyzbrojovaním.

A práve tiež s takou húževnatosťou usilujeme po boku Sovietskeho sväzu, Nemeckej demokratickej republiky i ostatných krajín za uzavretie mierovej zmluvy s Nemeckom a za odstránenie takého zdroja napätia, akým je doterajšia situácia v západnom Berlíne. Uzavretie mierovej zmluvy s Nemeckom a odstránenie okupačného štatútu západného Berlína patrí k nevyhnutným podmienkam mieru a bezpečnosti v Európe.

Vláda vychádza z toho, že najdôležitejšou a najnaliehavejšou úlohou, ktorú v boji za mier majú pred sebou národy celého sveta, je docieľiť uskutočnenie návrhov Sovietskeho sväzu na všeobecné a úplné odzbrojenie. Vyslovuje svoje hlboké rozhorčenie nad tým, že sa predstavitelia západných mocností, predovšetkým Spojených štátov amerických, v rozpore s rezolúciou Valného zhromaždenia OSN a v rozpore s vôľou národov celého sveta postavili proti všeobecnému a úplnému odzbrojeniu, sabotovali prácu Výboru desiatich štátov v Ženeve a zaviedli ju do slepej uličky. Československo spoločne s ostatnými socialistickými krajinami prerušilo svoju účasť vo Výbore, lebo nechce kryť hanebné manévry západných mocností, ktoré pod rúškom odzbrojovacieho rokovania snažia sa uspať bdelosť národov proti politike horúčkovitého raketového a nukleárneho zbrojenia. Československá vláda bude rozhodne usilovať o prerokovanie a prijatie návrhu SSSR na všeobecné a úplné odzbrojenie na pôde Valného zhromaždenia OSN. Sovietsky návrh na všeobecné a úplné odzbrojenie je

programom, ktorý vyjadruje životné záujmy a potreby všetkých národov sveta. Je to program, ktorý ukazuje reálnu cestu k odstráneniu nebezpečenstva vojen a k zabezpečeniu mieru. Preto československá vláda vynaloží všetky svoje sily na to, aby sa tento návrh stal skutočnosťou.

V ďalšom rozvoji medzinárodných stykov našej republiky bude vláda dôsledne a rozhodne i naďalej uskutočňovať politiku boja za mier, za víťazstvo leninskej zásady mierového spolunažívania a súťaženia medzi krajinami rozdielnych spoločenských systémov.

Československo má dnes diplomatické styky so 66 štátmi a rozvíja obchodné styky so 109 krajinami. Sme pre všestranný ďalší rozvoj vzájomných obchodných i kultúrnych stykov so všetkými štátmi. Neochvejne sa však riadime zásadou, že tieto styky musia vychádzať z dôsledného rešpektovania nezávislosti našej vlasti a nedotknuteľnosti jej územia i vzdušného priestoru, z dôsledného rešpektovania princípu rovnoprávnosti. Sme rozhodnými odporcami politiky embarga a akejkoľvek diskriminácie. Táto politika sa zrodila ako nástroj studenej vojny a slúži záujmom nepriateľov mieru. Slúži im nie tým, že by snád' poškodzovala socialistické štáty. Ved' vývoj dokázal, že v týchto svojich zámeroch politika embarga zlyhala. Slúži im však tým, že stojí v ceste rozvoju mierových vzťahov medzi štátmi, vnáša do medzinárodných vzťahov atmosféru nepriateľstva a v neposlednom rade slúži im aj tým, že je nástrojom pre posilnenie nadvlády amerických monopolov nad slabšími západnými partnermi USA.

Československo má záujem na ďalšom zlepšení vzájomných vzťahov so všetkými kapitalistickými štátmi v duchu princípov mierového spolunažívania. To pochopiteľne obzvlášť platí o našich vzťahoch so susedným Rakúskom. Naša vláda si úprimne želá mať s Rakúskom naozaj dobré susedské styky a zo svojej strany už pre to veľa urobila. Vychádzame z toho, že Štátna zmluva s Rakúskom založená na jeho prísnej neutralite a neprípustnosti opätovného prenikania vplyvov západonemeckých militaristov a revanšistov, je dobrou a spoľahlivou základňou pre takéto styky. Československá vláda úprimne uvítala nedávnu návštevu predsedu rady ministrov súdruha Chruščova v Rakúsku. Považuje ju za veľmi významné posilnenie neutrálneho postavenia Rakúska, za dôležitý príspevok k rozvoju dobrých a priateľských vzťahov medzi európskymi krajinami v duchu zásad mierového spolunažívania.

Pokračujúc v úsilí o mierové spolunažívanie štátov s rozdielnymi spoločenskými systémami, o dobré styky so všetkými kapitalistickými štátmi, považuje vláda republiky za svoju povinnosť zachovávať maximálnu bdelosť proti všetkým plánom a zámerom imperialistických agresívnych síl. Ako oko v hlave bude strážiť nedotknuteľnosť záujmov a práv našej vlasti, nedotknuteľnosť jej územia, jej hraníc.

Po boku Sovietskeho sväzu, ako pevný článok svetovej socialistickej sústavy, hľadá náš ľud s činorodým optimizmom v ústrety budúcnosti a s pevnou istotou kráča pod vedením našej komunistickej strany k ďalším vysokým metám - ku komunizmu.

Predstupujúc so svojím programovým vyhlásením pred Národné zhromaždenie vyjadruje vláda svoje presvedčenie, že jej Národné zhromaždenie poskytne plnú podporu v práci. Zo svojej strany urobí vláda všetko pre ďalšie prehĺbenie plodnej spolupráce s Národným zhromaždením a jeho výbormi a očakáva, že svojou kritikou budú účinne napomáhať tomu, aby práca vlády a jednotlivých ministerstiev bola stále na vyššej úrovni, zodpovedajúcej potrebám ďalšieho rýchleho rozvoja vyspelej socialistickej spoločnosti.

V mene vlády Československej socialistickej republiky žiadam slávne Národné zhromaždenie, aby programové vyhlásenie schválilo.

Přednesl předseda vlády Viliam Široký